

ÈTICA.

Autonomia

Xavier Cardona i Iguacen

EUI F Blanquerna-URL.Mestratge en APS

Marisa Rubio Montañés

Metgessa de família. U. Docent Girona

Lluís Balagué Gea

Metge de família. Anòia rural

Ètica, moral i dret

- **Hi ha actuacions legals que són immorals.**

Avortament per malformació.

- **Actuacions moralment "bones" poden ser èticament inacceptables.**

La pena de mort.

- **Actes lícits (legals) poden ser èticament inacceptables.**

L'esclavitud.

...i viceversa...

Ètica, moral i dret

➤ L'**ètica** és una branca de la filosofia, que mitjançant la reflexió i el diàleg intenta esbrinar quina conducta és correcta i quina no.

Alliberadora

➤ La **moral** recull els costums d'una cultura: el que és bo o dolent...

Coactiva

➤ La **lleï** representa els valors mínims (morals-ètics) que una societat (democràtica) està disposada a defensar.

Coactiva

Ètica, moral i dret

- La **deontologia** seria una expressió de l'ètica, transformada en norma, per a un col·lectiu determinat.

Coactiva

Ètica i felicitat

Els humans busquem la felicitat, la trobem quan trobem el "bé".

L'ètica ens ajuda a esbrinar on és el "bé".

L'ètica ens ajuda a ser feliços...!

Les condicions del diàleg bioètic.

- és *interdisciplinar* o no és.
- des de la *competència* professional.
- des de la *fonamentació*, per no caure en el decisionisme, l'emotivisme o les relacions de poder.

Les condicions del diàleg bioètic.

- des d'uns *mínims comuns* (*Drets Humans, codis*), en el **pluralisme**.
- des de la *incertesa*, que ens ha de fer **humils**.
- Amb unes *actituds*: respecte a l'altre, tolerància, escolta atenta/ prejudicis, interessos ocults.

Model interdisciplinari de presa de decisions en bioètica.

- 1. Història clínica completa.**
- 2. Clarificar els conflictes ètics.**
- 3. Valorar, un per un, els problemes ètics.**
- 4. Arbre de decisions possibles.**
- 5. Avaluació de l'acció feta en el temps.**

“Els principis bioètics”

(Beauchamp i Childress)

- De l'escola nordamericana, 1979.
- Els quatre principis són una forma d'afirmar els drets fonamentals.
 - de la **vida** (beneficència i no maleficència),
 - la **llibertat** (autonomia) i
 - la **igualtat** (justícia).

Beneficència i No Maleficència

- **No Maleficència:** “primum non nocere”: no fer ni voler el mal (acte i intenció), ens obliga a tothom.
- **Beneficència:** fer o promoure el bé, prevenir, evitar o refusar el mal.

Justícia

- El deure d'assistir i tractar equitativament a qualsevol persona, sigui qui sigui, en igualtat de condicions, sense discriminar.
- El "bé social".

Autonomia

- la capacitat del pacient a autodeterminar-se
- la capacitat d'actuar amb coneixement de causa i sense coacció externa o interna
- les Cartes de Drets dels Malalts, i el Consentiment Informat
- el respecte per la decisió del pacient

Algunes situacions...

En Josep pateix una esquizofrènia. En aquests moments l'atenem per un brot; creiem que ha d'ingressar. La família ens demana que el sedem i se l'ingressi a Sta. Coloma. En Josep no vol ingressar; en tot cas mai vol tornar a Sta. Coloma (record negatiu); demana quedar-se a casa i fer tractament: si més no que el portem a un altre centre...

[Competència.ppt](#)

Algunes situacions...

Miri Pepeta..., jo ja l'he avisada... si no es fa aquestes proves jo no em faig responsable de visitar-la...

[Informació.ppt](#)

Algunes situacions...

- *Familiars que no volen dir-ho al pacient.*
- *Portadora que no ho vol comunicar a parella.*
- *Noia de 17 anys que vol avortar.*
- *No volem visitar a un noi de 14 anys que ve sol.*
- *“Estiri’s: li faré un tacte rectal”.*
- *La família vol ingressar un moribund (ell no volia).*
- *La família ens demana ingrés a residència de l’àvia.*

Algunes situacions...

Amb els familiars d'un pacient acabat de diagnosticar d'una neoplàsia: Dra., sobretot no li digui res..., ja sap que no ho suportaria...

Amb una dona a qui acaba de comunicar-li que és portadora del virus de l'hepatitis B: Miri.., si no li diu vostè al seu marit... em veuré obligada a dir-li jo...

Algunes situacions...

Entra una noia de 17 anys, sola. Explica que fa dies que no li ve la regla i que s'ha fet una prova d'embaràs de "les de la farmàcia" i ha sortit positiva...; no vol tenir la criatura...

Miri Josep, s'estira damunt la taula d'exploració que li farà un tacte rectal...

La propera visita és un noi magribí de 14 anys. Ve sol. Ho sento, Miham, però cal que vinguis acompanyat dels teus pares per a que et pugui visitar...

Algunes situacions...

En Marià sempre havia expressat el seu desig de morir a casa. Ara es troba, obnubilat, en la fase terminal d'una neoplàsia amb afectació hepàtica. Els familiars: Dra., vol dir que no l'hauríem d'ingressar?, ja no beu i...

La Filomena és una àvia eixerida que resta a casa per una artropatia degenerativa de genolls molt evolucionada, que no va voler operar. Ella es troba molt bé a casa. La família n'està molt tipa i, en un apart li diu: Ens hauria d'emplenar aquest informe que ens ha portat la treballadora social, per tal de demanar residència...

[Conflictes.ppt](#)

COM DEFINIM L'AUTONOMIA?

Com la capacitat de pensar i d'actuar lliurement, de forma conscient i voluntària, per aconseguir els nostres objectius i comunicar-los als altres. Assumint les conseqüències de les nostres actuacions.

CONCEPTES

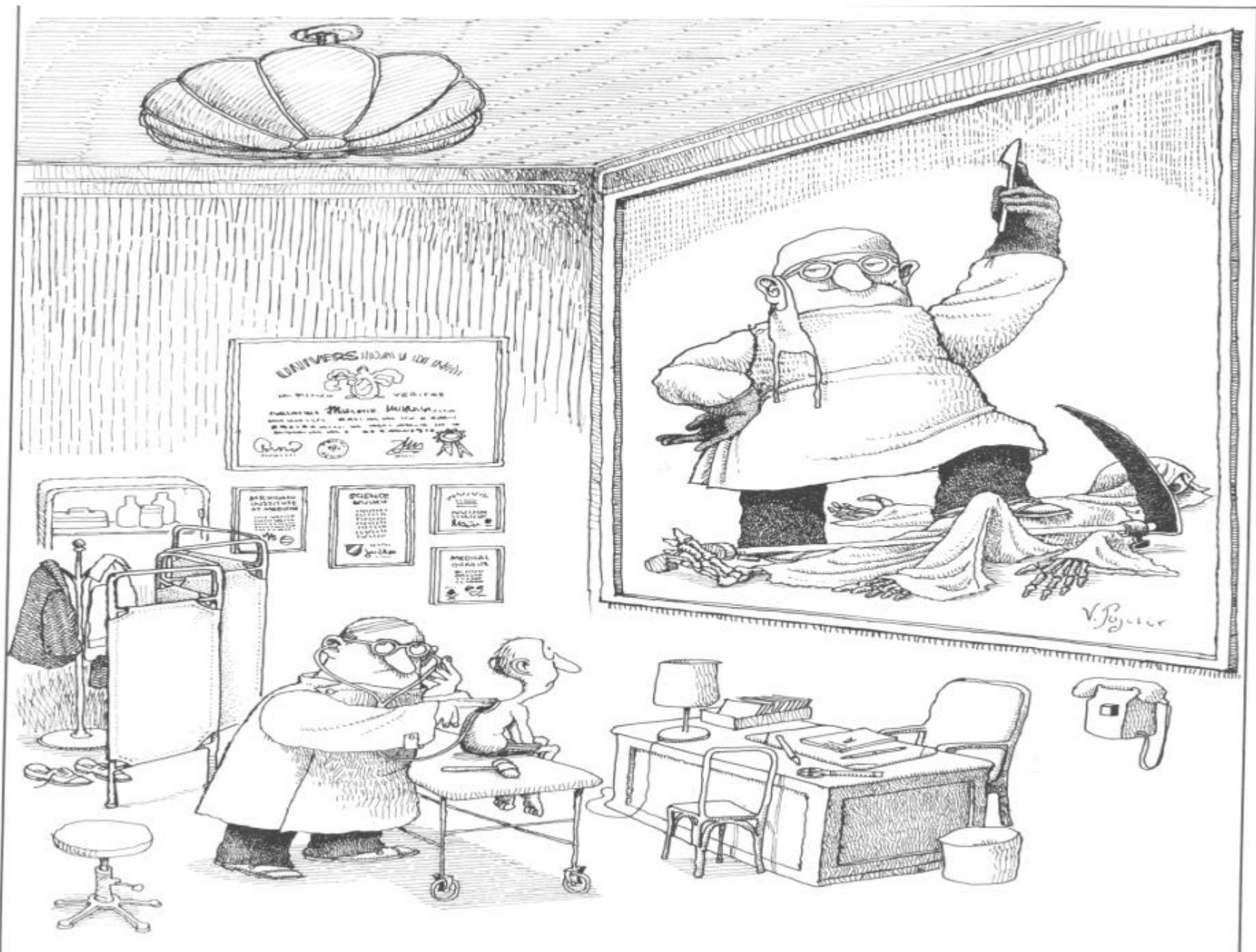
Autonomia com absència de coacció.

Autonomia com a llibertat d'elecció.

Autonomia com a elecció basada en la racionalitat d'un consentiment informat.

Autonomia com a elecció basada en determinats valors morals triats lliurement.

L'origen dual del concepte: Ètic i Legal.

MES CONCEPTES.

L'autonomia perfecta

Blanc o negre?

Avui sí, demà no ho sé: L'ambivalència

COMPETÈNCIA

- **Ara i aquí: Comprèn el què comporta el tractament?**
 - **Els objectius i el perquè cal fer-ho?**
 - **Riscos, beneficis i alternatives?**
 - **Què passa si no ho fa?**
-
- **Pot triar sense excessiva pressió?**
 - **Conserva en la memòria la informació el temps suficient per poder decidir?**

Respectar l'autonomia no impedeix:

Argumentar i persuadir.

Hi ha un deure deontològic de no abandonar el pacient.

INFORMACIÓ

SENSE FILOSOFIES:

El que diu la llei

Verídica, comprensible i adequada a les necessitats dels pacients. Per ajudar al pacient a prendre decisions de manera autònoma.

¡¡¡Però jo no vull saber si tinc un càncer!!!!

CONSENTIMENT INFORMAT

LA DOBLE PATERNITAT

Paper per firmar – Defensa legal.

Un imprés per cada patologia o prova.

El fet d'aconseguir que el pacient rebi i compregui la informació pertinent i que manifesti la seva conformitat amb les propostes que rep per part del sanitari, es el nucli del consentiment informat

LIMITS DE L'AUTONOMIA

**Els conflictes amb els altres
principis ètics**

Els conflictes amb la competència

**“Con la Justicia hemos topado”:
la incapacitació.**

CONFLICTES

Autònoms a la força?

- **Si segueix fumant no cal que torni a la consulta**
- **Al pare no li digui res del que li han trobat.**
- **Vull una resonància, com li fan al Ronaldinho**

CONFLICTES i segueix

- **Jo ja he pagat molt, vull la invalidesa**

- **Vull avortar**

- **.....**

- **I uns 4000 conflictes més que us estalvio**

ALGUNES PROPOSTES

- L'autonomia es part de la salut. Tenim el deure de promoure-la**
- Anamnesi de la concepció de salut i malaltia. I, per què no?, de voluntats anticipades**
- Li sembla bé què fem...?**
- No donem res per explicat i entés**

MÉS PROPOSTES

- I TOT EN 5 MINUTS

- **El “Negociador”**
- **I la família?, molt bé gràcies**
- **L’Explicador de males notícies**

ACABEM COM PODEM

Es diu: posar-se en el lloc de l'altre, seure a l'altre cadira, pensar com m'agradaria, a mi, que em tractessin.

Però.....

El pacient pot tenir gustos diferents als nostres.